

Horecký zpravodaj

Prosinec 2002

Číslo 9. (4/2002)

Vážení spoluobčané,
je zde opět konec roku, čas bilancování, ohlédnutí za uplynulým rokem, ale také čas plánů do roku nadcházejícího.

Nově zvolené zastupitelstvo naší obce děkuje všem, kteří v listopadových volbách přišli volit a dali nám důvěru.

Mnoho pohody a klidu, štěstí a zdraví do nového roku přejeme nejen všem obyvatelům Horek, ale i všem, kteří mají k naší krásné obci dobrý vztah.

Zastupitelstvo obce

P O Z V Á N K Y

V neděli 29. prosince v 15 hod. srdečně zveme všechny, kteří chtějí zpestřit svůj předsilvestrovský program a přijít do hájenky na kulturní program, který si pro Vás připravily horecké děti.

Sbor dobrovolných hasičů Horky přeje všem svým členům i příznivcům klidné svátky a veselého Silvestra. Při této příležitosti Vás zveme na silvestrovskou veselici do hájenky. Svoji účast nahlaste co nejdříve p. Filipovi.

Dne 24. ledna 2003 v 18.30 hod. se bude konat schůze Červeného kříže v klubovně hasičů v hájence. Jako host se zúčastní MUDr. Paseková se zajímavou přednáškou. Všechny občany, nejen své členy, srdečně zve výbor Červeného kříže.

I n f o r m a c e o b e c n í h o ú ř a d u

V lednu budou vybírány poplatky za svoz komunálního odpadu a za psy. Výše poplatků bude včas oznámena na vývěsní tabuli obecního úřadu.

Zájemci o palivové dřevo ať nahlásí své požadavky obecnímu úřadu nebo p. Eliášovi.

V současné době je před dokončením rozvod internetu v obci pomocí antény na budově obecního úřadu. Podrobnější informace o možnosti využívání a provozu internetu podá firma Fortech v příštím čísle našeho zpravodaje.

Josef Pechanec

Výsledky voleb do zastupitelstva obce Horky, konaných 1. a 2. listopadu 2002

Název volební strany: Sdružení KDU–ČSL a nezávislých kandidátů

	jméno	věk	hlasy		strana, nezávislý kandidát
			absolutně	v %	
1	Josef Pechanec	37	64	14,61	bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
2	Vlastimil Škraňka	40	62	14,15	bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
3	Marta Zemanová	51	61	13,92	bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
4	Zdeněk Hudeček	72	51	11,64	člen KDU–ČSL, navrhla KDU–ČSL
5	Jaroslav Eliáš	44	50	11,41	bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
6	Jana Hurytová	57	48	10,95	člen KDU–ČSL, navrhla KDU–ČSL
7	Lubomír Filip	31	36	8,21	bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
8	Josef Rovenský	59	36	8,21	bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
9	Luboš Souček	34	30	6,84	bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát

Zapsaných voličů: 90. Vydaných obálek 76, odevzdaných 75. Volební účast: 84,44 %. Z devíti kandidátů bylo zvoleno sedm členů zastupitelstva (zvýrazněni tučně). Na prvním zasedání nového obecního zastupitelstva byl zvolen starostou p. Josef Pechanec a místostarostkou p. Jana Hurytová.

INFORMACE O SKLÁDCE

Ve čtvrtek 12. 12. se zástupci obcí a majitelé pozemků v sousedství plánované skládky zúčastnili projednání územního rozhodnutí o výstavbě skládky. Po mnoha dohadech uvedeme fakta, která na jednání zazněla:

- o výstavbě skládky není rozhodnuto,
- majitelem pozemku je stále firma Profistav,
- investorem a provozovatelem by se chtěla stát firma Marius Pedersen,
- konečné rozhodnutí o dalším osudu výstavby je na stavebním odboru městského úřadu Litomyšl.

Obec Horky a obec Bohuňovice nadále trvají na rekultivaci písničku podle původního projektu a výstavbu skládky považují za nebezpečný zásah do životního prostředí a za naprosto zbytečnou, neboť kapacita současných skládek v Pardubickém kraji je dostatečná. Věříme ve vítězství zdravého rozumu a nezájatost státních orgánů, které budou na základě našich připomínek rozhodovat.

Josef Pechanec

DIVOČÁK A HÁCHA

Václav Müller

Nevím, kdo na to tenkrát na Horkách přišel, že se sousedovi Hebltovi začalo říkat Hácha. Nebyl přece ani malý, tlustý, ba ani předsedou Nejvyššího správního soudu, natož prezidentem protektorátu! Byl to zkrátka Hácha – asi s malým „h“.

Jeho kamarád z dětství, Frantík Huryta, byl nimrod. Hácha mu dělával při honech honce a nosiče zastřelených ušáků. Každou sobotu přicházel k Hurytom na besedu, při níž svého kamaráda z dětství pravidelně holil. Od hospodyně dostal hrnek černého, snědl doleček a spokojeně s hospodářem probrali historiky, které se v uplynulém týdnu staly v širokém okolí.

Jednou v zimě ve dvačtyřicátém přiběhnul Hácha takhle ve čtvrtek a už ve dveřích volal: „Frantíku, vem brokovnici a musíš se mnou do vobory. Viděl jsem tam stopy po divočákovi! Na čerstvém sněhu podél pěšinky je jich tam roztancovaných... Na nic se neptej, vezmi flintu... To víš, že jdu rovnou za tebou. Takový gulášek z divočáka...“ A už sundával z věšáku u dveří Frantíkův krátký zimní kabát a druhou rukou kamaráda tlačil do dveří seknice, kde v almaře, dobře ošetřovaná, stála Frantíkova dvojka.

„S brokama na kance? Prosim tě, kde by se v naší oboře vzal divočák?“ pochyboval nimrod. „To by musela být kulovnice... Kdo ví, cos tam viděl!“

„Tos neměl, Frantíku! Přece poznám jeho stopy. Nemudruj a pojd' rychle, než se to dozví stateckej Voříšek a zastřelí ho sám!“ nedal se Hácha odbýt.

V předsíni vrzly dveře a už do seknice vstupoval kulat'oučký souseď Mikulecký. A hned: „Ta už to má za sebou!“

„Kdo?“ přítomní muži se zarazili. V téhle chvíli zpráva o čísi nečekané smrti? „Kdo to má za sebou?“

„Naše svině – přece. Už se mi chrula několikrát – ale nikdy se to u kance nepovedlo. Až snad dneska,“ povídá spokojeně Mikulecký.

Hácha kouknul po Frantíkovi, který po těch slovech zavřel dveře od velké seknice, kam už prve skoro vkročil, a nic nechápal. Ještě mu nedošlo, že tehdy bylo nutno i kozy vodit ke kozlovi do Bohňovic. A v tom roce se tam muselo se sviněmi i ke kancovi... Pak to Háchovi došlo: „Kudy jste ji, sousede, hnal?“

„Přece nejkratší cestou. Voborou! Uvázal jsem jí na zadní nohu dlouhý špagát, vzal do ruky kloník na pohánění... Stejně šla, potvora, pořád sněhem kolem cesty... a v tom sněhu...“

„Spánembohem!“ vykřikl Hácha a tlačil se rychle ze dveří do síně a ven. To si zase ze mě budou lidi dělat blázna, až se po vsi rozkřikne, že jsem si spletl Mikuleckýho svini s divočákem, myslel si asi cestou.

„Kam tak spěcháš? Na hrad?“ volal za ním souseď, aniž by tušil, o čem spolu prve kamarádi jednali.

„A nezapomeň mě přijít v sobotu oholit! V neděli půjdeme spolu do obory na divočáky!“ smál se Frantík – a Mikulecký, který se mezitím nasoukal za stůl, zůstal z toho prostě paf.

P A M Ě T I

V á n o č n í z a m y š l e n í

Jan Morávek

„Vánoce, vánoce přicházejí“ – známá píseň Jaromíra Vomáčky. Překulil se rok a vánoce znovu klepou na dveře a také vše, co s nimi úzce souvisí. Horečné nákupy, pečení, gruntování, shánění dárků, mumraj, ve kterém se mnohý vyžívá, jiný se zase těší, až bude po vánocích a život půjde dál ve svých vyjetých kolejích. Vánoce, čas dlouhých nocí, čas slunovratu, jak je slavili naši předkové, vánoce, připomínka události, která se stala před více než dvěma tisíci lety, kdy v Judské zemi přišel na svět toužebný vykupitel, vánoce, jak je převzal a slaví křesťanský svět až do dnešní doby. U nás druhá polovice

minulého století této tradici nepřála. Naopak, byla snaha režimu oprostít vánoce od tak zvané křesťanské morálky a přeměnit je ve svátky ryze materialistické. V současné době ale vánoce prožívají jakousi duchovní obnovu. Lidé, a nejen křesťané, si začali uvědomovat, že vánoce bez duchovní náplně postrádají smysl, že pouze materialistické hodnoty nejsou schopny člověka zcela uspokojit. A tak dnes můžeme vidět, jak mnohé divadelní soubory nebo skupiny, ať již profesionální nebo amatérské, ožívují již skoro zapomenuté staré hry o narození Páně, pastýřské zpěvy a jiné scény lidových autorů, vánoční a adventní koncerty, jejichž výtěžek putuje převážně na charitativní účely, a tak se alespoň částečně naplňuje poslání vánoc, aby ten pokoj lidem dobré vůle se dostal i k těm lidem, kteří si jej sami nejsou schopni zajistit.

Vánoce, svátky na které se těší převážná většina lidí, i když asi každý trochu jinak. Každé vánoce, které jsem prožil, byly krásné, i když každé jiné. Jinak jsem je vnímal dětskýma očima, jinak v dospělosti a také dnes v pokročilejším věku. V dětství býval jakousi dominantou Štědrý den, ale vánoční atmosféra se projevovala již mnohem dříve. Když skončily sklizňové polní práce, když poslední oráči odvezli pluhu z polí domů, pole ztichla, když se začaly valit husté mraky, které nesly sněh, a když se na okolních kopcích první sněh na chvíli objevil, třebaže brzy roztál, byl to již první stupínek k vánocům. A když později i naše pole dostala bělostnou pokrývku, na které se jako kaňky na papíře černala hejna havranů, to už pak byl další stupínek. A po Mikuláši to už začalo. Rozbíjení ořechů do cukroví to bývala po večerech naše práce. Formování praciček, vykrajování různých koleček a hvězdiček, světlice se naplnila vůní pečeného cukroví, které ustoupila vůně sušených šišek pro krmené husy. Pečené cukroví maminka roztřídila a uložila, aby nebylo lehce k dosažení, přesto však mlsný jazyk neodolal a sem tam některý kousek vylovil.

Když maminka pekla vánočky a na chvíli se vzdálila, tak jsem chodil vydubovat rozinky z kynoucího těsta, nesměl jsem to ale přehnat, aby to maminka nepoznala. No a na Štědrý den se vše blížilo ke svému vyvrcholení. Strojení stromku, balení tajně uschovaných dárků a ještě před večerem příprava většího množství krmení pro dobytek na další dva dny. To vše mělo také svůj půvab a muselo předcházet, aby vyvrcholení Štědrého večera bylo úplné. A potom večer, když se rozsvítil stromek, zapívali jsme si koledy, naše pohledy směřovaly pod dolní větve stromku na hromadu dárků s otázkou v očích: Kterýpak asi bude patřit mně? Dárky tehdy nebyly tak bohaté jako dnes, ale o to větší přinášely radost a potěšení. Štědrovečerní večere bývala ve znamení postu, zato ale na příští den Boží hod vánoční to býval k obědu polňák, na kterého jsem se velice těšil. To bývaly ty nejkrásnější vánoce mého dětství. I ty pozdější bývaly krásné, ale jak už jsem se dříve zmínil, každé

trochu jiné. Stín smutku zaclonil Štědrý večer vždy, když chyběl některý člen rodiny. Tak třeba v roce 1946 jsme se občas smutně podívali na prázdné křeslo po mojí babičce a později pak i po rodičích. To vše zanechalo jizvy, které se nikdy zcela nezacelily.

Neveselé pro mě byly první vánoce vojenské služby. Bohatě prostřená jídelna nejen že nepřipomínala Štědrý večer v rodinném kruhu, ale nepřipomínala vánoce vůbec. Teprve když jsem vyšel do mrazivé noci a spatřil osvětlená okna nedalekého kostela, kde se sloužila půlnoční mše svatá, jsem se alespoň v duchu přenesl k nám domů a do Českých Heřmanic, kde také do temnoty zářil kostel. Vybavil jsem si postavu pana faráře Marka, jak v bílém ornátu zpívá Gloria in excelsis Deo, na kruchtě muzikanty a zpěváky, kteří zpěvem a hudbou přišli oslavit svátek Narození Páně. Z Horek to býval můj otec s houslemi a pan Heblt, který tvrdil muziku kostelní basou, kdy na rozdíl od hraní v kapele musel odložit nezbytnou dýmku, dále pak zpěvačky sestry Novotné – paní Ludmilu Záleskou a Marii Klejchovou a samozřejmě celou řadu dalších z Českých Heřmanic, z Tisové, z Netřebí, jejichž jména by dnešní generaci nic neříkala. Namátkou bych chtěl připomenout pana Mirka Cimpricha z Orlov, kterého si čtenáři mohou pamatovat. Vždyť to není tak dávno, když hrál u nás na posvícení. Teprve potom jsem prožíval na dálku skutečné vánoce.

Dnešní pohled na vánoce je poněkud jiný. Dětské kouzlo Štědrého večera je nenávratně pryč. Je pravda, že člověka potěší dárek, ale zdaleka to již není to důležité. Svátky prožíváme většinou v pohodě, ale když se tak zamyslíme nad tím biblickým příběhem, tak to tehdy vůbec žádná pohoda nebyla. Dnes ženě rodiče, když přijde její čas, postačí vyťukat několik čísel na klávesnici telefonu a za chvíli se octne v odborné lékařské péči. Ale tehdy? Dva chudí lidé chodí městem a marně shání přístřeší. Nemají nejmenší šanci, nemají čím platit. Všude stejná odpověď. Zaplat' a můžeš vstoupit! Nemáš čím? Přijde druhý a zaplatí. Že máš s sebou těhotnou ženu? To je přece tvůj problém. A tak dnes, když sedíme v pohodě u štedrovečerního stolu, si vždy uvědomím, kolika lidem tato pohoda chybí. Kolik lidí postrádá střechu nad hlavou, kolik lidí nemá na to, aby si mohli pořídit třeba zcela malé pozemské štěstí. Vždyť tak jako tehdy i dnes stále platí ta slova: Nemáš čím platit? Tak jdi o dům dál!

Ale ještě bych se rád vrátil k vánocům v letech mého dětství. Jedny z nejkrásnějších vánoc mých klukovských let, na které rád vzpomínám, byly v roce 1942. Po půlnočních bohoslužbách jsem toho moc nenaspal. Jel jsem se svým otcem na Moravu navštívit rodinu mého strýce, a tak nás čekala brzy ráno cesta k vlaku. Pro mě to byl tehdy veliký zážitek. Byla to moje první cesta nejen rychlíkem, ale delší cesta vůbec. Svězt se rychlíkem to bývalo moje skryté přání vždy, když jsem jej vídával projíždět nebo zastavit na choceňském

nádraží. Obdivoval jsem lokomotivu s koly, která převyšovala postavu dospělého člověka, rychlíkové vozy bez plošin s krytými průchody, a nyní se mi splnil sen, že jsem mohl do takového vozu nastoupit. Stáli jsme v uličce, kupé byla zcela obsazená, zato jsem však mohl sledovat z okna mně dosud neznámou romantickou krajinu v povodí Moravské Sázavy a později hanácké roviny. Ale i do této příjemné pohody zavál dech mrazivé současnosti. Nevím již přesně, v které to bylo stanici, když do vlaku přistoupili němečtí vojáci v plné zbroji. Jejich příchod zarazil řeč spolecestujících, vždyť to bylo něco, co k vánocům vůbec nepatří. Oni si nás ale nevšimli a bavili se mezi sebou. Byli to muži různé věkové kategorie, možná od těch 20 až do 40 let. Vzpomínám, jak jeden o celou generaci starší, který stál vedle mě, pokoušel se se mnou navázat rozhovor. Příliš se nám to nedařilo, on česky neuměl a moje znalost německého jazyka byla velice chatrná. Přesto jsem mu dokázal na některé otázky odpovědět. Zajímalo ho, kam jedeme, jak jsme slavili Štědrý večer, půlnoční mše svatá, zda jsme také zpívali Heilige Nacht, a já měl najednou přítom dojem, že v očích tohoto vojáka se zaleskla slza. A možná, že to byla právě ta slza, která mi zadržela otázku, kterou jsem mu chtěl na oplátku položit: Wohin fahren Sie? Wohin? No tak kam asi tak mohli němečtí vojáci jet v roce 1942 vlakem, který uháněl k východním hranicím našeho státu. Možná, že se přemísťovali do jiné posádky. Možná. Možná ale jeli mnohem dál až někam tam, kde místo vánočních svící oblohu osvětlovaly válečné požáry, kde místo prskavek vybuchovaly granáty a miny. A tak se domnívám, že tento německý voják a možná že nejen on, který mohl být klidně mým otcem a možná, že měl doma také takového desetiletého kluka, jako jsem byl já, že by asi v tu chvíli nejraději poslal celý Wehrmacht i s Führerem někam ... a jel také raději na vánoční dovolenou. Bohužel nastoupil do nesprávného vlaku.

Stalo se krásným zvykem, že si k vánocům posíláme blahopřání, ať již na tradičních vánočních pohledech nebo dnes pomocí mobilní spojovací techniky. Většinou si přejeme radostné a veselé vánoce a štěstí do nového roku. Bylo by krásné, kdyby takové vánoce mohli prožívat všichni lidé na celém světě. A tak bych si přál, aby každý z nás vždycky našel ten správný vlak, kterým by se vydal na cestu za tou betlémskou hvězdou, za tou hvězdou, která dovedla mudrce až k té betlémské stáji, aby k ní jednou doputovalo celé lidské pokolení. Jak nám to říkají slova staré vánoční písně:

*Tichá noc, svatá noc,
sníh a mráz vůkol nás.
V hloubi duše však gloria zní,
to že člověk se s důvěrou smí
u svaté rodiny hrát.*

HOREČTÍ RODÁCI A SOUSEDÉ

Ne vždy v minulosti mohli lidé slavit vánoce svobodně jako dnes. Na Horkách, kde r. 1651, nedlouho po skončení třicetileté války, nebyl ani jediný katolík, zůstávali po celou dobu protireformace až do tolerančního patentu císaře Josefa II. v roce 1781 mnozí tajní evangelíci. Díky vzácně dochovaným historickým pramenům se lze dozvědět alespoň střípky z nelehkého života tehdejších poddaných, o to těžšího, že vyznávali víru, která byla v jejich době pronásledována státními a církevními orgány. Jako ještě před třinácti lety se lidé u nás rozhodovali, zda raději svou vlast opustit a odejít do svobodnějších krajín či zde zůstat a konat navenek jinak, než jim přikazovalo jejich svědomí, i před více jak 250 lety stáli lidé před stejnou volbou. Celé rodiny zběhly pro víru a zanechaly na Horkách své příbuzné a majetek. Četní jejich souvěrci však zůstali, vystaveni persekuci, vězení, veřejnému zostouzení a zabavení knih – v podstatě toho nejdůležitějšího, čím mohli svou víru udržovat. O dvou mužích této doby se nám dostává více zpráv než o jiných. Pokusíme se tedy rekonstruovat jejich životní pout', plnou osobní statečnosti. Dnes představíme jednoho z nich – Jiřího Andrle, který čelil nepřízni doby doma v Čechách. Osud druhého – Jana Janouška, zběhlého pro víru z litomyšlského panství i z vlasti, přiblížíme v některém z příštích čísel zpravodaje.

Jiří Andrle

Jiří Andrle pocházel z Českých Heřmanic, kde se narodil okolo roku 1699 Janu Andrlemu. Svůj první z celkem tří sňatků uzavřel Jiří s Kateřinou Jirečkovou, taktéž z Heřmanic, r. 1717. V tomto manželství se mu narodilo devět dětí – sedm v Heřmanicích, dvě na Horkách.

S Jiřím se setkáváme na Horkách prvně v březnu r. 1730, kdy vyměnil svou hospodu v Heřmanicích s Jakubem Eliášem za dnešní čp. 15 na Horkách. Heřmanská hospoda měla hodnotu 130 kop grošů míšeňských a žádné dluhy na ní nevázly. Čp. 15 se tehdy cenilo na 200 kop, vázl na něm však dluh ve výši 64 kop, který se měl v ročních splátkách po 2 kopách splácet do pokladny záduší heřmanského kostela. Jiřímu Andrlemu se tak jeho horeckou usedlost podařilo doplatit až r. 1766. Nákup nemovitostí na splátky byl však v této době zcela obvyklý. K zakoupení tak bylo třeba jen menšího množství peněz jako závdavku, v tomto případě se to dokonce odbylo bez hotovosti zcela.

O Jiřího hospodaření na Horkách víme jen málo. Od Jakuba Eliáše převzal s usedlostí jen sekeru, motyku, lopatu a něco konopí. Polí patřilo ke stavení šest

kusů, roztroušených po celém horeckém katastru, mezi rybníky Heřmánkem a Velkým byla louka zvaná Palouk. Podle předpisu měl Jiří vykonávat pěší neboli ruční robotu tři dny v týdnu. Jelikož výnos z polního hospodářství nestačil k obživě rozrůstající se rodiny, přivydělával si jako tkadlec.

První zprávu o tom, že Jiří byl tajný evangelík, máme z r. 1733, kdy jeho dva bratři František a Jakub emigrovali pro víru do Lužice. Navraceli se pak zpět do vlasti jako emisáři, aby odváděli do zahraničí další souvěrce a těm, kteří zůstali v Čechách, přinášeli duchovní posilu ve formě knih. Ještě téhož roku 1733 obdržel Jiří od bratra Františka Nový zákon. Od r. 1737 pobývali bratři František a Jakub Andrlövi v Berlíně.

Jiří zatím r. 1739 ovdověl a následujícího r. 1740 pojal za manželku Žofii Hurytovou z Tisovského ovčína, dnešních Pekel. S ní měl čtyři děti. Ve čtyřicátých letech mu však vedle radosti z dětí nastaly i potíže s úřady.

Nejspíše v r. 1746 se v heřmanské farnosti konala revize knih, aby mezi lidem nebyly knihy kacířské či z kacířství podezřelé. Knihy měly být vydány k přezkoumání dobrovolně. Tam, kde se tak nestalo, bylo po nich pátráno a jejich držitelé byli vyšetřováni. Jiřímu Andrlövi byly takto zabaveny „Žaltář v rytmy uvedený“, vydaný r. 1736 v Lipsku u Samuela Benjamina Waltera, dále „Předmluva na Epištolu s. Pavla k Římanům“ od Martina Luthera a modlitební „Ruční knížka“, vydaná Václavem Klejchem, rodákem z Lažan u Morašic, v Žitavě. Jiří nebyl takto postižen sám. Zapovězené knihy byly tehdy nalezeny mj. i u horeckého rychtáře Mikuláše Bečičky v dnešním čp. 27.

Četba zakázaných knih však nebyla jediným Jiřího proviněním. Doznal, že ve svém domě přechovával kacířské lidi (snad predikanty ze zahraničí), zvláště pak ale věřil, že obrazy svatých nemají býti uctívány, a haněl modlitbu svatého růžence. Jednoduše řečeno – nevěřil v to, co poroučela římsko-katolická církev. 21. prosince 1746 byl tak nucen pronést v heřmanském chrámu Páně svatého Jakuba apoštola větší přísahu. Stalo se tak při bohoslužbě, jíž byli vedle shromážděného lidu přítomni tehdejší farář Václav Šedý a jako svědkové heřmanský kantor Havel Pitmar, Václav Beneš a Jan Proksa. Jiří, klečící a dotýkající se rukama evangelií, musel uznat, „že žádný spasen býti nemůže mimo víry tý, kterou drží, věří, káže a učí svatá katolická a apoštolská římská církev“, proti které těžce zhřešil. Uznal svou velikou chybu a jsa ujištěn o pravdě katolické víry, upřímným srdcem a beze vši lsti musel zavrhnout a proklít všechna kacířstva, kterých se dopustil. Odpřísáhnul, že nyní z celého srdce věří a s pomocí boží až do své smrti pevně věřiti bude v to, co učí katolická církev. Neměl se též stýkat s kacíři nebo s lidmi podezřelými z kacířství. Pokud by někoho takového poznal, měl ho nahlásit své duchovní vrchnosti, tj. faráři. Slíbil se též poddat všem pokutám a trestům, které mu byly uloženy od pražské arcibiskupské konzistoře. Kdyby něco z těchto svých

přípovědí a přísah zrušil, zavázal se podvolit všem trestům, které jsou proti takovým přestupníkům ustanoveny.

Takové odpřísáhnutí neučinil ale tehdy Jiří poprvé. A ani ne naposled... Již r. 1747 byl arcibiskupským soudem opět odsouzen pro luterské kacířství. Vedle něho však byli odsouzeni a od téhož kacířství rozhřešeni a zpět v lůno matky církve přijati i jeho manželka Žofie a synové Václav a Jakub.

Ani takovému nenapravitelnému kacíři však nebylo bráněno, aby se stal svědkem při svatbě v heřmanském kostele. Stalo se tak v říjnu r. 1749, kdy se ženil výše zmíněný Mikuláš Bečička, vdovec, s Annou Vostrovskou ze Zálší. Musela to být opravdu povedená svatba. Ženich kdysi odsouzen pro kacířství, nevěsta z rodu podezřelého z kacířství. Svědkem byl vedle Jiřího i jeho syn Václav, o němž již taky byla řeč. Pár oddal Jan Hlavsa – jezuitský misionář!

Při vlastní svatbě však Jiřímu Andrlovi problémy nastaly. Roku 1750 opět ovdověl a jelikož měl malé děti, bylo potřeba v domácnosti hospodyně. Sňatek chtěl uzavřít r. 1753. Jako nevěstu si vyhlédl Marianu Kavkovou z Českých Heřmanic. I ta však byla již jednou odsouzena pro kacířství. V r. 1753 navíc Jiří upadl v podezření z kacířství již po páté a pobyl si půl roku na svůj náklad v litomyšlském vězení ke škodě svého hospodářství. Měl prý též spoluvinu na činu Františka Čapka z Heřmanic, který šel opilý přes kříž a hodlal do kříže sekati. Jiří, ačkoliv o tom věděl, nic nevyzradil. Farář Vojtěch Klička se dotázal konzistoře, co má s Andrlem dělat. Odpověděli, že mu má uložit pokání, dát ho propustit z vězení a nechat ho uzavřít manželství. Marianu Kavkovou si Jiří Andrle vzal až v listopadu 1755. Potíže však způsobilo nejen kacířství obou snoubenců, byli též pokrevně příbuzní a museli ke sňatku získat církevní dispens – prominutí překážky manželství. Mariana Jiřímu porodila tři děti.

Roku 1763 se osamostatnil Jiřího syn Jakub. Pro svou manželku a děti postavil na zahradě, náležející k čp. 15, vlastním nákladem chalupu, která je dnes označena čp. 16. Vrchnost mu k chalupě přidala kus panské role vedle Bažantnice, otec kousek sadu.

Život Jiřího Andrle, muže nezlomné víry, se naplnil 25. března 1772. V tom roce zemřelo na Horkách 17 osob, při čemž průměrně zde tehdy umíralo sotva sedm lidí za rok. Dvě předchozí léta se totiž neurodilo, propuknuvší hladomor pak provázely epidemie, zejména skvrnitého tyfu.

Po Jiřího smrti převzal hospodářství na čp. 15 jeho padesátiletý syn Václav, který sotva tři týdny po otcově skonu vyprovázel na heřmanský hřbitov i svoji manželku Žofii. Smrt byla častým návštěvníkem v domech tehdejších obyvatel. Z šestnácti dětí přežila Jiřího jen polovina, sám se však dožil narození nejméně patnácti vnoučat.

Milan Novotný

JAK SE KRAJ MĚNÍ – CESTY

Bohumil Novotný (1893 – 1962)

Žije-li člověk po mnoho let stále v jednom kraji, nepozoruje, že se tento stále mění. Vzpomene-li však, jak bývalo kdysi, a porovnává se stavem nynějším, vidí značné změny.

Silnice byly šterkovány šterkem z vápence, který se brzy rozpadal v bláto. Největších změn doznalo okolí obce založením JZD. Mnoho cest, pro dopravu potahy dříve důležitých, bylo zoráno. Tak mizí spojovací cesta k Tisové, cesta tzv. Jetmarova od silnice k Cerekvici směřující pod Bor, kromě cest soukromého významu. Při dopravě potahy byly po obou stranách cest polních vyšlapány pěší stezičky, po nichž se dalo i pěkně jezdit na kole. Ty jsou dnes zavaleny hroudami a proto neschůdné. Kolaje se stále vylepšují běstovským šterkem, který, než se zajezdí traktory, je skoro nesjízdný. I silnice k Cerekvici způsobila velkou změnu. Tady bývala za deštivých podzimů situace nejhorší. Červenice dešti namokla, projedla se, balila na kola a dobytek táhl tudy těžko i prázdný vůz. Tato cesta, ač nepoužívanější, nespravovala se nikdy kamenem, protože se čekalo, že přece jednou půjde tudy silnice. Vybíraly se jen příkopy, hlína házela se do kolají, odkud déšť ji splachoval stále níž, až tvořil se zde úvoz.

V dobách dřívějších byla asi nejdůležitější cestou Voštica, která vedla od Sloupnice přes Netřebí a Horky k Vysokému Mýtu a po níž jezdily jistě i povozy obchodníků, pravděpodobně odbočka hlavní Voštica, vedoucí přes Heřmanice a Tisovou. Po hrázi u Heřmánku se chodilo snad do letoška do Heřmanic pěšky i na kole. Teď se cesty rozorávají, po hrázi se chůze stává nemožnou pro rozrůstající se keře, pěšky se chodí čím dál, tím míň a stezek není potřeba. Cesty a meze se rozorávají. Počítá se, o kolik hektarů se tím rozšiřuje orná půda, což však prakticky nevychází. Staví se nové, velké chlévy s příslušenstvím: skládkami krmiv, silážemi, stohy atd. Z nedostatku polních cest často přejede se traktorem přes vzrostlé již obilí...

Rozvoj techniky, sloužící člověku, často poškozuje přírodu. Vyzrálé traviny po mezích a cestách byly v zimě útočištěm i obživou koroptví i drobného ptactva. Silnice byly přímo obleženy v zimě ptactvem, které živilo se zde nestráveným ovsem v koňském trusu. Mlátilo se dlouho do zimy, odpad se rozhazoval před stodolu a skýtal obživu drobnému ptactvu. Teď se mlátí s pole hned ve žních, venku, sláma se fouká hned na stoh. Naproti tomu zvěř, libující si ve stepi, již se široké lány monokultur podobají, se množí. Jsou to lišky, černá zvěř i bažant a srnčí.

Vůbec dřív, ještě za časů nedávných, kdy chodilo se jen pěšky, nebyla pěší doprava vázána jen na silnice a spojovací cesty. Zatačky těchto komunikací vyrovnávaly se příčnými chodníky i přes oranice. Chodníky tyto dlouholetým používáním získaly služebnost a nemohly být zakázány. Chodníkem toho druhu byla stezka od Rybníčka k Peklům. K Tisové, že spojovací cesta je rozorávána, chodí kdo kudy chce, k Českým Heřmanicům se chodilo ponejvíc po hrázi Heřmánku a potom kteroukoliv cestou či mezi mezi selskými poli. Ty jsou teď taky rozorávány. Do Bohuňovic vedla pěší stezka přes dvůr hájovny čp. 31 a přes les Bažantnici „hlavní alejí“. Všecky tyto stezky byly pěkně vyšlapány, nechalo se po nich jezdit i na kole.

[Z knihy mysliveckých zápisků Bohumila Novotného z čp. 50 z let 1959 – 1962 vybral a upravil Milan Novotný.]

Sousedé – chalupáři

Určitě neznáme všichni jména svých sousedů – chalupářů, kteří vlastní v obci domy s čísly popisnými (uvádíme se souhlasem vlastníků).

čp.	dříve	nyní
2	p. Voříšek	p. Vlasta Gergelová, Praha, a p. Miloš Voříšek, Choceň, s manželkou
7	p. Fikejz	p. ing. Libor Košťál, Brno, s manželkou
23	p. Bečička	p. Jan Borovec, Dašice – Zminný, s manželkou
25	p. Voříšek	p. Marie Podoláková, Nymburk
31	hájovna	p. Květa Voříšková, Litomyšl
35	p. Beránek	p. Jitka Raisová, Svitavy
39	p. Voříšek	p. Lubomír Horský, Ústí nad Orlicí, s manželkou
40	mlýn – p. Sýkora	p. Ivan Hruša, Dašice, s manželkou p. Josef Kašpar, Kostěnice, s manželkou
43	p. Horáková	p. Anna Ducháčová, Vysoké Chvojno, s manželem
47	p. Marková	p. Meisnerová, Hostivice, a p. Petr Veselý, Praha
48	p. Fikejz	p. Jiří Pleva, Pardubice, s manželkou
51	p. Dlouhý	p. ing. Břetislav Trousil, Pardubice, s manželkou
57	p. Bečička	p. Jaroslav Vnenčák, Hradec Králové, s manželkou

Marie Procházková

HORECKÝ ZPRAVODAJ. Vychází čtvrtletně. Vydává Obecní úřad Horky,

Horky 55, 570 01 Litomyšl, tel.: 461 633 148, e-mail: obec.horky@quick.cz,
<http://sweb.cz/obec.horky> (tam též internetová verze zpravodaje). Bezplatné.